

DOCU MARIEKE VERVOORT

‘Wie controle heeft over zijn dood, kan voluit leven’

In Oostende gaat dit weekend *Marieke, addicted to life* in première. De docu toont hoe Marieke Vervoort de grenzen van haar lichaam steeds wist op te rekken en hoe de keuze voor euthanasie haar intenser deed leven. ‘Met euthanasie krijgt het leven weer zin en perspectief’, zegt maakster Pola Rapaport.

Diebrecht De Smet

Zaterdag 28 januari 2023 om 3.25 uur

Alweer een vinkje op de bucketlist: indoor skydiven. ‘Marieke had zoveel levenslust’, zegt Pola Rapaport. ‘Ondanks haar pijn zocht en vond ze jarenlang toch een reden om te leven.’ rr

Marieke ‘Wielemie’ Vervoort die op het circuit van Zolder mee racet in een Lamborghini en dat nadien, wanneer de adrenalinerush is gaan liggen, moet bekopen. De rolstoelatlete indoor skydivend om de kick van de vrije val te beleven. Of die zich goedlachs uitleeft met een kitebuggy op het strand. Maar net zo goed Vervoort tijdens ziekenhuisopnames, of thuis in Diest tijdens een spasmeaanval, helse pijn verbijtend, terwijl haar ouders, Jos en Odette, alleen machteloos kunnen toekijken.

Ethische vragen

Marieke, addicted to life is allerm minst een vrijblijvende documentaire. De Amerikaanse Pola Rapaport (64) schetst een hard maar waarheidsgetrouw portret, waarin ook de andere kant van de medaille wordt belicht. ‘Marieke was zo fascinerend, grappig en charmant – het perfecte personage voor een documentaire’, zegt ze. ‘De eerste keer dat we haar ontmoetten, hadden we een kort interview gepland, maar uiteindelijk hebben we meer dan zeven uur

gefilmd. Tegen het einde van de dag kreeg ze een van haar toevallen. We wisten niet wat haar overkwam, ik had het nog nooit in mijn leven gezien. Eerlijk, ik dacht dat ze aan het sterven was.'

Huis, waarin ze het 's nachts had uitgeschreeuwd van de pijn. Door een zeldzame en ongeneeslijke spierziekte was ze op haar twintigste in een rolstoel beland. Het belette haar niet haar (sport)dromen na te jagen. Als triatlete werd ze twee keer wereldkampioen en later pakte ze zowel in Londen 2012 als Rio 2016 paralympische medailles. Rapaport leerde haar verhaal kennen in september 2016. Een dag nadat ze op de Spelen zilver had gewonnen, sprak Vervoort in Brazilië voor de internationale pers openlijk over haar keuze voor euthanasie.

‘Als ik aan die persconferentie denk, ben ik nog altijd ontroerd’, zegt Rapaport. ‘Wat me bij Marieke echt raakte, was dat de toestemming om te mogen sterven, haar in staat stelde om voluit te leven. Het feit dat ze er alles uit wou halen tot haar eigen gekozen sterfdatum, vond ik erg inspirerend.’

Noodrem

Tussen de pijnbehandelingen door, die haar enkele goede dagen per maand boden, vinkte Vervoort haar bucketlist af. Ze dreef haar lichaam telkens verder, omdat de ‘noodrem’ haar levenslust gaf. Addicted to life toont hoe ze het maximale uit haar leven haalde, terwijl haar vrienden en familie worstelden met het nakende afscheid

en de pijn die ze vaak leed. ‘Je doet altijd meer en meer omdat je je eigen leven in handen hebt’, zei Vervoort er zelf over. ‘Je kunt zeggen wanneer het genoeg is.’

Volgens Rapaport is het de kernboodschap van de film. ‘Dit gaat niet alleen over een uitmuntende atlete. Maar ook over het feit dat controle hebben over je dood je kan bevrijden. Het stelt je in staat langer en intenser te leven, de vrees om te sterven wordt afgezwakt. Euthanasie is een manier waarop mensen zelfbeschikking vinden, en waarop hun leven weer zin en perspectief krijgt.’

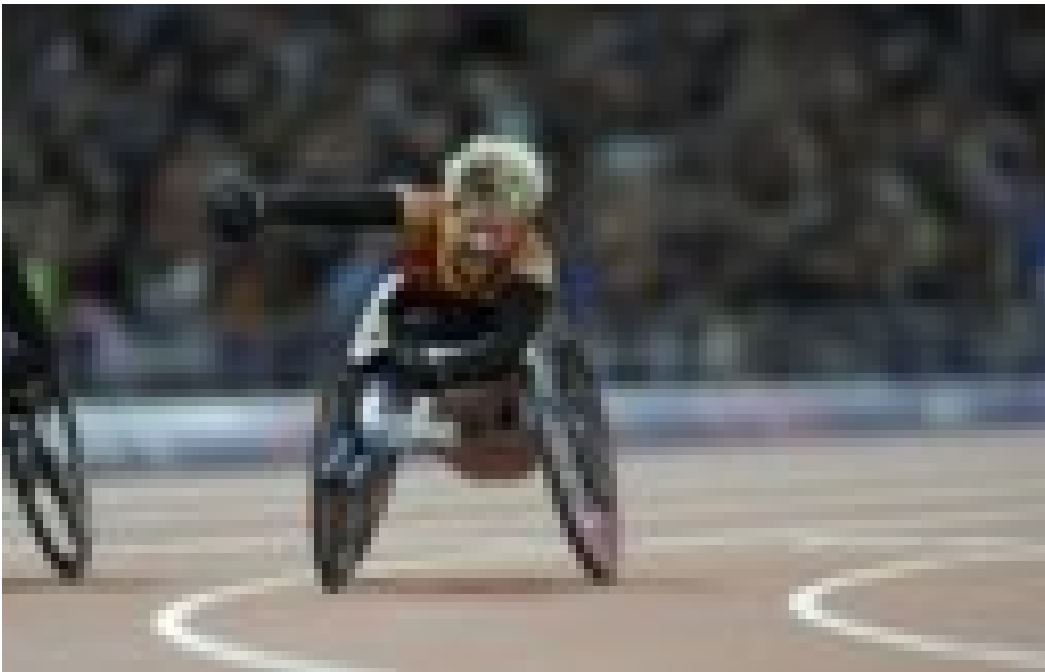
‘Wat echt belangrijk is, is wat je doet met de tijd die je rest. Daarom ook vind ik Marieke zo’n belangrijke figuur om dit verhaal te vertellen. Hoewel ze een doodvonnis had gekregen – haar ziekte zou haar uiteindelijk hebben gedood – bleef ze haar bucketlist najagen. Marieke verspreidde zoveel vreugde en had zoveel levenslust. Ondanks haar pijn zocht en vond ze jarenlang toch een reden om te leven. Ze was 37 toen we haar ontmoetten, en 40 toen ze stierf (Vervoort overleed op 22 oktober 2019, red.). Ze was jong en energiek, en dat laat een breed publiek toe zich erin te herkennen. Niet alleen wie het einde van zijn leven nadert.’

Jos en Odette

In de docu brengt de Amerikaanse ook een bezoek aan Vervoorts ouders, Jos en Odette. ‘Natuurlijk was het voor hen moeilijk. Ik ontmoette hen in maart 2017 en vroeg hen of ze een interview wilden geven. Jos zei: “We hebben besloten om dat niet meer te doen. We zijn niet geïnteresseerd in bekendheid, we zijn heel bescheiden mensen. Maar voor jou zullen we een uitzondering maken.” Voor hen was het erg moeilijk. Het meest geliefde dat je hebt, zijn je kinderen. En ze konden niets aan de situatie doen.’

- **Marieke Vervoort: ‘Ik wil geen koffietafel, ik wil cava op mijn uitvaart’**

‘In Addicted to life verbeelden ze hoe het is om je kind voor je eigen ogen te zien sterven. Dat is een van de dingen die het verhaal zo ontroerend maken. Het is droevig wanneer iemand rouwt omdat zijn ouders gestorven zijn – het is een van de pijnlijkste dingen in het leven. Maar het enige dat nog erger is, is als je als ouder je kind moet afgeven. Ik kan me niet inbeelden hoe hard het voor hen moet zijn.’

In België is euthanasie ondertussen bespreekbaar geworden, maar in de meeste landen zit de kwestie nog in de taboesfeer. Zo ontstond in Frankrijk, waar actieve euthanasie verboden is, deze week nog ophef omdat een Youtuber met meer dan 250.000 volgers in ons land euthanasie heeft aangevraagd wegens ondraaglijk psychisch lijden. Ook in Rapaports thuisland, de Verenigde Staten, blijft het een erg controversieel onderwerp, waarbij verschillende kampen lijnrecht tegenover elkaar staan. Met Marieke, addicted to life hoopt ze het debat aan te zwengelen. ‘Hopelijk heeft het een impact, want ik geloof dat mensen het recht moeten hebben over hun levenseinde te beslissen.’